

gave paa at holde offentlige Foredrag Biviteren igennem i Arbejdernes Forsamlingsbygning og i de senere Aar flere Steder i Byen om almindelige naturvidenskabelige og undertiden historiske og lignende Emner, Foredrag, der have været offentlig tilgængelige for alle, og de ere blevne benyttede i meget stor Udstrækning, særlig af den arbejdende Del af Befolkningen. Vi anerkende denne smukke Løsning af den Opgave, som disse Mænd have stillet sig, det har sikket i ikke ringe Grad bidraget til at højne det almindelige Nivå hos dem, der have Afgang til at høre disse Foredrag, men medens dette har kunnet lade sig gøre og altsaa har afhjulpet et betydeligt Savn her i Kjøbenhavn, stille Forholdene sig helt anderledes, naar Talen er om Provinserne. Man har et enkelt Sted i Provinserne gjort et Tilløb til at gennemføre noget lignende. Hvis jeg ikke hukker fejl, har man gjort et saadant Forsøg i Aarhus. Men man raader ikke i Provinserne i samme Grad over Kræfter til at løse denne Opgave, og man har ikke kunnet føre Sagen igennem. Derfor er det naturligt, at der sker Henvendelser til Kjøbenhavn og til de Organisationer, der her bestaa, om at foranstalte saadanne Foredrag, og denne Trang er vokset fra Aar til Aar. Vi have imidlertid inden for de samvirkende Fagforeninger, der er en Organisation, der i første Linie har den Opgave, at forsvare og søge at fremme Arbejdernes saglige Interesser, ikke været i Stand til at afholde de med saadanne Foredrag forbundne Udgifter. Vi have kun i Ny og Næ kunnet byde paa Foredrag, holdte af de Folk, der overhovedet have stillet sig velvillig til vor Bevægelse, og af saadanne, der have staaet i direkte Forbindelse med den. Men det er naturligt, at man da har maattet indskrænke sig til det, som ligger nærmest, det, som staaer i umiddelbar Forbindelse med den særlige Opgave, Organisationerne have, og den anden Side, den rent opdragende og almindeligt udviklende have vi af Hensyn til manglende Midler været ude af Stand til at virke for. Vi mene derfor, at lige saa vel som Staten understøtter en Organisation af Mestre til at sprede Kendskab og Oplysning mellem Medlemmerne, kunde Staten understøtte Arbejdernes Organisationer til Fremme af den Side af Arbejderbevægelsen. Jeg glædede mig

derfor ogsaa ved at høre, at den ærede Ordfører i sine Udtalelser om denne Sag erkendte, at Fagforeningerne kunde have et ligesaa berettiget Krav paa, at der blev taget Hensyn til dem, som Arbejdsgivernes Organisationer, og naar den ærede Ordfører skulde forklare, hvorfor Flertallet i Udvalget ikke har sluttet sig til Mindretallet, laa det altsaa ikke i en Uvilje mod overhovedet at understøtte de Organisationer, her er Tale om, de samvirkende Fagforeninger, men deri, at man ikke var sikker paa, at den Plan, hvorefter disse Foredrag afholdtes, var ganske rigtig, og at man derfor ønskede at tage Sagen op til samlet Forhandling. Jeg syntes at spore i den ærede Ordførers Udtalelse, at han mente, man særlig skulde lægge Bægt paa — jeg er ikke sikker paa, om han ikke mente det skulde være det afgørende —, at de Foredrag, der skulde afholdes, skulde være saglige Foredrag. Jeg formoder, den ærede Ordfører tænkte paa tekniske Foredrag over Fagets Teknik og hvad der staaer i Forbindelse dermed. Det er jo sikkert en af de Arter af Foredrag, der skulde holdes, men jeg vil tillade mig at mene, at almindennende, opløsende Foredrag af historisk, naturvidenskabelig Karakter i Almindelighed have en lige saa stor og maaske, naar det kommer til Stykket, en endnu større Betydning for dem, der her er Tale om. Jeg vil tillade mig at henstille, om man ikke maatte anse det for at være rigtigere, om Udvalget havde støttet det Forslag, her er stillet, og gjort et Forsøg ved at stille et Beløb til Raadighed ogsaa for Arbejderorganisationerne til Afholdelse af Foredrag og saa ved Hjælp af Indberetningerne om Foredragenes Art og Mængde, som jeg antager, Ministeren vilde forlange, havde skaffet sig et Billede af, hvorledes man havde ordnet dette for Arbejdernes Bedkommende, og i hvilken Retning Trangen væsentlig syntes at gaa. Saa vilde man maaske have faaet et større Materiale til Bedømmelsen af, i hvilken Retning man skulde gaa, hvis man endelig her vilde foreslaa en Plan for Afholdelsen af saadanne Foredrag. Mindretallet har valgt den Form at udtrykke det, hvortil disse Penge skulde benyttes paa samme Maade for Arbejderne som for Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk, idet der peges baade paa Foredrag og paa at skaffe Oplysninger